

להסתפק אם הוא חטאת או עולה, ואי אפשר לעשותו לא עולה למעלה ולא לחטאת למטה, כי שמא דינו להעשות להיפך. ולכן ימותו כולם. כי לעוף אין פדיון.

ב. חטאת העוף שנתערבה בקיני חובה "סתומות". וכגון, שהתערבה חטאת העוף בתוך שלשה קיני חובה סתומות ובהם שש עופות, אין כשר להביא מתוך התערובת של שבעת העופות אלא רק כ"מנין חטאות" שיש לעשות בקיני החובה.

והיינו, שמביאים מתוך שבעת העופות המעורבים רק שלשה עופות לחטאת, כמנין שלשת החטאות שצריך לעשות מקיני החובה, והשאר ימותו.

שהרי אי אפשר להקריב מתוך שלשת קיני החובה הסתומות אלא שלש חטאות בלבד, לפי הכלל שלאחר שהוקרבו מחצית העופות לחטאת נקבעים מיד עופות העולה שכנגדם.

ולכן, על אף שיש עתה בתערובת עוף חטאת נוסף שבא והתערב, הרי יש לחשוש שאת שלשת החטאות הראשונות שיעשה הכהן הוא יעשה מחטאות מקוריות, ואז יקבעו שלשת העופות המקוריים האחרים לעולה.

ומעתה יש לחשוש בכל עוף שמא הוא עוף החטאת שהתערב או שהוא אחד מהעופות המקוריים שנקבעו לעולה.

ג. וכן עולה שנתערבה בקיני חובה סתומות — אין כשר להביא מתוך התערובת אלא עולות כמנין קרבנות העולה שבקיני החובה. וכאמור בענין החטאת שהתערבה בקינים סתומות.

וכגון, אם התערבה עולה אחת בשלש קיני

על חטא, או כדי להכשירו לאכול בקדשים כמו יולדת זובה] הרי הוא בא —

זוג של שני עופות, אשר אחד מהם קרב כקרבן חטאת, ואחד מהם קרב כקרבן עולה.

אלו קן הבא בנדריים ובנדבות הרי העופות כולן באות בתורת עולות, שאין חטאת באה בנדבה.

איזהו "נדר" — האומר "הרי עלי עולה", שנדר להביאה.

איזהו "נדבה" — האומר "הרי זו עולה", שהקדישה בלי לנדור להביאה.

ומה הוא החילוק למעשה בין נדריים לנדבות?

אין בהם אלא חילוק זה בלבד:

שהנדריים, אם אירע שמתו הקרבנות שהופרשו לקיום הנדר, או שננבכו — חייב הנודר באחריותו, שצריך להביא אחרים במקומן כדי למלא את התחייבות נדרו.

ואילו נדבות אשר מתו או ננבכו — אין חייב המקדיש אותם באחריותו, כיון שרק הקדיש אותן, ולא נדר להביאן.

כב-ב

משנה ב:

א. חטאת העוף שנתערבה בעוף עולה, וכן עולה שנתערבה בחטאת, ואין ניכר מי הוא עוף העולה ומי הוא עוף החטאת, הרי אפילו היתה התערובת ביחס של אחד בריבוא — ימותו העופות כולם, לפי שבעלי חיים אינם מתבטלים ברוב מחמת חשיבותם [מדרבנן!], ונמצא שבכל עוף יש

חובה סתומות, אי אפשר להקריב מהתערובת של שבעת העופות אלא שלש עולות בלבד.

שהרי אי אפשר להביא חטאת כלל כי בכל עוף יש לחוש שמא הוא עוף העולה שהתערב.

וכמו כן אי אפשר להביא מהתערובת עוף נוסף לעולה כי שמא יעשה את שלשת העופות [שהם מחצית העופות המקוריים] למעלה לעולה משלשה עופות מקוריים, ואז יקבעו מיד שאר העופות המקוריים לחטאת.

ומעתה כל העופות הם במצב של ספק עולה ספק חטאת.

ד. דין זה, שאם התערבו עולות או חטאות בקיני חובה סתומות אין מביאים מהן אלא כמנין העולות או החטאות שבקיני החובה הסתומות, נוהג:

בין שהיתה ה"חובה" מרובה ו"הנדבה" מועטת וקרי התנא לעולה המפורשת "נדבה" כי רוב העופות היו עולות. עיין ברא"ש. והוא הדין לחטאת מפורשת שהתערבה בקן סתומה], והיינו, שעופות החובה הסתומים היו מרובים מהעולות או החטאות שהתערבו בהן.

ובין שהיתה הנדבה מרובה והחובה ממועטת, שאפילו אם התערבו, למשל, עשר עולות בקן חובה סתומה אחת אין מביאין מכל התערובת אלא עולה אחת בלבד, לפי שאין מביאין שתי עולות מקן אחד. כי לאחר שהביאו עוף אחד עולה נקבע מיד בן זוגו לחטאת. ומעתה, אם כבר הביא עוף אחד לעולה שוב אי אפשר להביא עוף נוסף כי שמא הוא בא מקן החובה.

וחטאת אי אפשר להביא כלל. כי בכל עוף

יש לחשוש שמא הוא עוף העולה שהתערב כאן.

ובין ששתייהן, עופות העולה או החטאת שהתערבו ועופות קיני החובה הסתומות היו שוות במנינם.

משנה ג:

במה דברים אמורים שמביאים עולות או חטאות כמנין העולות או החטאות שבקיני החובה הסתומות, **בחובה ובנדבה** [וכאמור, הכוונה ל"נדבה" היא לעולה מפורשת, והוא הדין לחטאת מפורשת] שהתערבו זו בזו.

אבל אם היתה התערובת בחובה שנתערבה זו בזו, וכגון:

שהיתה קן חובה סתומה אחת שייכת לאשה זו, וקן חובה סתומה אחת שייכת לאשה זו.

או שהתערבו שתיים קיני חובה סתומות השייכים לאשה זו ושתיים קיני חובה סתומות השייכים לאשה זו.

או שלש לזו ושליש לזו —

הרי **מחצה** מהעופות שבתערובת **כשר** להקרבה, ו**מחצה פסול** להקרבה.

שהרי משהקריב הכהן רבע מכלל העופות למטה לחטאת והקריב רבע מכלל העופות למעלה לעולה, יתכן ונקבעים העופות כנגדם לעולה או לחטאת.

שהרי יש סיכוי שהיה אותו הרבע העשוי למעלה לעולה מעופותיה של אשה אחת, ואז נקבע הרבע שכנגד לחטאת. ומאידך גם יתכן כי הרבע שנעשה למטה לחטאת שייך לאשה השניה, ואז נקבע הרבע שכנגד לעולה.

ודינים אלו, שבתערובת של אחד לאחד כשר מחצה, ובתערובת של רוב ומועט כשר המועט בלבד, נוהגים בין שהיתה התערובת של קינים משם חובה אחד, בין שהיתה התערובת משני שמות חובה.

ובין שהיו הקינים מאשה אחת, ובין שהיו הקינים משתי נשים, וכמו שמבארת המשנה הבאה:

משנה ד:

כיצד היתה תערובת של קינים משם אחד, שנוהג בה הדין האמור?

כגון שייחדה האשה את קיניה לכל לידה ולידה, ולאחר מכן נתערבו.

כיצד היתה התערובת משני שמות חובה?

כאשר ייחדה האשה קן אחד עבור לידה וקן אחרת עבור זיבה, ולאחר מכן התערבו הקינים.

וכיצד היא התערובת של קינים משתי נשים שנוהג בה הדין האמור?

כשהתערבו קיניהן של שתי יולדות, שהיה על זו להביא קרבן לידה, ועל זו להביא קרבן לידה.

או שהיה על אשה זו להביא קרבן זיבה, ועל אשה זו להביא קרבן זיבה.

הרי זה תערובת של קינים של שתי נשים ושהיו אותם הקינים משם חובה אחד.

וכיצד היא התערובת של קינים של שתי נשים ומשני שמות?

והרי לא ידוע לנו מי הם העופות שנקבעו לחטאת ומי הם שנקבעו לעולה, שהרי הם מעורבים ביחד. ולכן אי אפשר להקריב אף עוף מהמחצית השניה שנשתירה.

אבל, כל עוד לא נעשו רבע מהעופות לחטאת או לעולה לא נקבע שום עוף ואפשר לעשותם עולה או חטאת.

ובמה דברים אמורים שכשרה מחצית מתערובת העופות — כשהיתה התערובת ביחס של אחת לזו ואחת לזו.

אבל, אם התערבו ביחס של קן אחת לאשה זו ושתיים קינים לאשה זו,

או שלש לזו ועשר לזו ומאה לזו — המועט בלבד כשר, לפי הכלל האמור.

שהרי משעה שנעשו מהתערובת עופות לחטאת כמנין מחצית עופותיה של האשה בעלת מספר הקינים המועט ביותר, יש לחשוש שמא היו כל אותן עופות של אותה אשה, ואז נקבעו כל שאר עופותיה לעולה, והם מעורבים בין כל העופות, ומעתה אי אפשר לעשות מכל תערובת העופות אלא עולה.

ומאידך, יתכן ולא נעשו עופות החטאת מעופותיה אלא נעשו מעופות אשה אחרת, ומשנעשו עופות לעולה כמספר מחצית עופותיה יש לנו לחוש שמא היו אותם העופות עשויים מעופותיה בלבד, ונקבעה אז המחצית השניה של עופותיה לחטאת, והם מעורבים בתוך העופות.

ונמצא שמשעה שקרב מנין העופות של בעלת המספר המועט ביותר יש ספק בכל העופות הנותרים אם הם עולה או חטאת, ושוב אינם יכולים להקרב.

פרק קן סתומה

כג-א

הקדמה לפרק שני

בתחילת הפרק מתבאר כיצד יש לנהוג במצב שבו התערבו חלק מעופות קינים סתומות של אדם אחד בקינים סתומות של אדם אחר.

במצב זה עלינו להכריע כיצד ינהג כל אחד משניהם — זה שפרשו ממנו חלק מהעופות, וזה שהתערבו אצלו העופות הפורשים.

ושני שיקולים בהכרעה:

האחד, מניעת הפסד קדשים.

והשני, אימתי נעשתה מחצית העופות הקובעת את העופות שכנגד במחצית האחרת.

ונבדוק מספר דוגמאות:

א. שני אנשים, אשר לכל אחד היו שני קינים סתומות, ופרש עוף אחד מארבעת עופותיו של הראשון והתערב בארבעת עופותיו של השני.

במצב שכזה יש לראשון שלשה עופות ולשני חמשה עופות.

ומעתה, אם יעשה הכהן תחילה שנים מעופותיו של הראשון לחטאת ועוף אחד לעולה [או להיפך], הרי כיון שעשה מחצית עופותיו של הראשון לחטאת, נקבעו שני העופות האחרים של הראשון לעולה.

ונמצא, שהעוף שפרח מתוך עופותיו של הראשון, והמעורב עתה בתוך עופותיו של השני, נקבע לעולה.

כגון שהיה על אשה זו להביא קרבן לידה ועל אשה זו להביא קרבן זיבה.

רבי יוסי אומר: שתי נשים שלקחו קיניהם בעירוב ולא קבעו איזו קן תהיה לכל אחת בנפרד, או שנתנו דמי קיניהם לכהן על מנת שיקנה במעות קינים ויעשם לפי דעתו, לא גזרו חכמים שיעשה הכהן את הקינים כדין קינים שנתערבו, שמביא מחצה אם היתה התערובת ביחס שווה של אחד לאחד, ומביא מועט מהתערובת של מועט ומרובה.

אלא, למרות שעתה נמצאות קיניהן בתערובת — בכל זאת, לאיזו מהן שירצה הכהן יקריב חטאת, ולאיזו שירצה כהן יקריב עולה.

כיון שלא ייחדו את הקינים לאשה מסוימת או לחובה מסוימת, ונתנו את הקינים או את מעות הקינים לכהן שיעשם כפי רצונו, הרי גם אם יעשה הכהן את מחצית מספר העופות [היחסית] לאשה אחת לחטאת לא ייקבעו עופות אחרים כנגד לעולה.

ודין זה נוהג בין לקחו קינים כשהיו שתי הנשים חייבות בקרבן משם אחד, כגון שהיו שתיהן יולדות, ובין שהיו חייבות קרבן משני שמות, וכגון שהיתה אחת יולדת והשניה זבה.

וכאמור, חידושו של רבי יוסי הוא שלא חששו חכמים שמא יבואו לטעות בדין נשים שייחדו קיניהם ואחר כך התערבו, ולכן לא גזרו לנהוג כאן כדין התערובת של קינים שיוחדו.

הדרן עלך חטאת העוף